

I .Международни и национални договорености за опазване на природата

През последните четири века от лицето на Земята безвъзвратно са изчезнали повече от 230 вида риби,земноводни и влечуги,около 130 вида птици,близо 70 вида бозайници,някои от които много едри.Причина за тези загуби пряко или косвено бил човекът.

По-страшно от прякото унищожаване на животните е пагубното въздействие върху техните местообитания.Промените,които хората правят в околната среда,като изсичат гори,пресушават блата и езера,бетонират коритата на реки,прокарват шосета и магистрали,водят до загиването на десетки хиляди зайци,сърни,елени и други животни.Отровните газове,отпадъчните води,тежките метали замърсяват почвата,водата и тровят растения и животни .

Всеки унищожен вид-бил той и най-дребният организъм,е безвъзвратно загубен за природата и никога няма да можем да "и" го върнем.

Бързото обедняване на фауната и флората,изчезването на много растения и животни било забелязано още в началото на нашия век,но едва през 1948 година е създаден Международният съюз за опазване на природата и природните ресурси.Към него работи комисия от специалисти за оценка на състоянието на живата природа и грозящата опасност за висшите растения и животни.В резултат на извършените проучвания през 1955 година започва да излиза многотомната световна,,Червена книга на фактите"-списък на редките и изчезващи видове диви растения и животни.През 1969 година в Лондон излиза от печат,,Дивата природа в опасност",а през 1973 година е публикуван и черният списък на вече изчезналите видове!

Защитата на биологичното разнообразие и природните местообитания навред в света изисква все по-подробно познаване на компонентите на живия свят. Броят на хората, посветили се на тази защита, бързо нараства.

През 1972 година Генералната конференция на ЮНЕСКО приема [Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство](#)

. Това международно споразумение се основава на постулата, че определени места и паметници на Земята представляват изключителна световна ценност и заслужават да станат част от световното наследство на човечеството. Страните или така наречените държави - страни по Конвенцията, които са се присъединили към нея (183 държави към м. юли 2006 г.), съставляват международната общност, обединена от общата си мисия да открие и съхрани най-забележителните природни и културни обекти на човечеството. Като спазват изцяло принципите на националния суверенитет и без да оспорват правото на собственост, утвърдено от националните законодателства,

държавите - страни по Конвенцията приемат, че съхраняването на световното наследство е дълг на цялата международна общност.

Конвенцията е най-ранният опит да се обединят в един документ концепциите за съхраняване на природата и за опазване на културните обекти.

Законодателството в Република България, свързано с опазването на природата, в частност включва националните закони и подзаконовни нормативни актове и международните конвенции. Според Конституцията на Република България, като част от международното законодателство, конвенциите, които са ратифицирани от Народното събрание са задължителни за България и имат приоритет пред вътрешните закони, когато влизат в противоречие с тях. България е страна- участник в следните подписани и ратифицирани глобални или общоевропейски конвенции:

Конвенция за биологичното разнообразие

Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES)

Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска)

Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици (Рамсарска)

Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска)

Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство

Конвенция на ООН за борба с опустиняването

Европейска конвенция за ландшафт

В Българското законодателство опазването на околната среда , защитата на видово ниво се урежда със следните закони :

Закон за опазване на околната среда

Закон за биологичното разнообразие.

Закон за защитените територии.

Закон за лова и опазване на дивеча.

Закон за лечебните растения .

Закон за рибарството и аквакултурите.

България е на първо място в Европа по разнообразие на животински видове . Географското и положение и разнообразния релеф са причина тя да има една от най – богатите херпетофауни в Европа. Досега в страната и териториалните и води са установени 52 вида Амфибии Рептилии , от които 48 вида са постоянни обитатели ; два вида отровни змии (*Vipera aspis* , *Vipera ursin*) се смятат за изчезнали от фауната на страната , тъй като не са намирани съответно след 1933 и 1934 години , а други два вида - морските костенурки *Chelonia mydas* и *Caretta caretta* са намерени в еденични екземпляри по българското черноморско крайбрежие ; те не са постоянни обитатели на Черно море , а само случайни , много редки ”гости” в него .

Въз основа на зоогеографския си произход българската херпетофауна може да се раздели на три групи:

1. Северноевропейски и евросибирски видове , на които южната граница на разпространение минава през България . В България те са локализирани почти изцяло в планините (*Triturus alpestris*, *Rana temporaria*, *Zootoca vivipara*, *Vipera berus*)

2. Средноевропейски и южноевропейски видове , които се срещат почти навсякъде в страната (*Bufo bufo* , *Coronella austriaca*, *Natrix natrix*, *Emys orbicularis*).

3. Видове с медитерански и предноазиатски тип на разпространение , които проникват само в най – топлите , ниски места на Южна България (*Ophisops elegans*, *Eryx jaculus*, *Elaphe situla*

,
Mauremys
rivulata

,
Coluber rubriceps
,)

Херпетофауната на България е защитена със специална заповед №729 (1986г. на Министерството на околната среда), с която са поставени под защита 31 вида. За 13 от тези видове като неотстранима вреда се категоризира не само унищожаването , а и самия факт на улавянето на екземпляри .

14 вида амфибии и рептилии са включени в “Червената книга на България ” (Бешков ,1985)Това са : Алпийски тритон (*Triturus alpestris*)-Р, Сирийска чесновница (*Pelobates syriacus*)-3,

Каспийска блатна костенурка (*Mauremys rivulata*

)-3, Жълтокоремник (*Pseudopus apodus*

)-3, Змиеок гущер (

Ophisops elegans

-Р,

Змия червейница (

Typhlops vermicularis

)-Р, Турска боа (

Eryx jaculus

-З,

Черноврата стрелушка (

Platyseps collaris

)-З, Смок мишкар (

Zamenis longissimus

)-З, Ивичест смок (

Elaphe quatuorlineata

-З,

Леопардав смок (

Zamenis situla

-З,

Котешка змия (

Telescopus fallax

)-Р, Остромуцунаста усойница (

Vipera ursinii

)-И, Каменарка (

Vipera aspis

)-И.

53 вида от тях са включени в списъците на "Бернската конвенция "Това са : Дъждовник (*Salamandra salamandra*, Обикновен тритон (*Triturus vulgaris*, Алпийски тритон (*Triturus alpestris*,

Голям гребенест тритон (

Triturus

cristatus

), Балкански гребенест тритон (

Triturus

karelinii

) Дунавски гребенест тритон (

Triturus

dobrogeicus

), Червенокоремна бумка (

Bombina bombina

) Жълтокоремна бумка (

Bombina variegata

) ,Обикновена чесновница (

Pelobates fuscus

) Сирийска чесновница (

Pelobates syriacus

), Голяма крастава жаба (

Bufo

bufo

,

Зелена крастава жаба (

Bufo

viridis

,

Жаба дървесница (

Hyla arborea

,

Горска дългокрака жаба (

Rana

dalmatina

), Гръцка дългокрака жаба (

Rana

graeca

Планинска жаба (

Rana temporaria

,

Голяма водна жаба (

Rana

ridibunda

), Зелена водна жаба (

Rana

kl

.

esculenta

), Каспийска блатна костенурка (

Mauremys

rivulata

), Шипобедрена костенурка (

Testudo graeca

), Шипоопашата костенурка (

Testudo hermanni

), Балкански гекон (

Mediodactylus kotschyi

), Късокрак гущер (

Ablepharus kitaibelii

), Слепок (

Anguis fragilis

), Жълтокоремник (

Pseudopus apodus

), Ливаден гущер (

Lacerta agilis

-) , Ливаден гущер (
Lacerta agilis
-) , Ивичест гущер (
Lacerta trilineata
-) , Живороден гущер (
Zootoca vivipara
-) , Горски гущер (
Darevskia praticola
-) , Змиеок гущер (
Ophisops elegans
-) , Стенен гущер (
Podarcis muralis
-) , Македонски гущер (
Podarcis erhardii
-) , Кримски гущер (
Podarcis taurica
-) , Змия червейница (
Typhlops vermicularis
-) , Турска боа (
Eryx jaculus
-) , Голям стрелец (
Dolichophis caspius
-) , Тънък стрелец (
Platyseps najadum
-) , Черноврата стрелушка (
Platyseps collaris
-) , Медянка (
Coronella austriaca
-) , Смок мишкар (
Zamenis longissimus
-) , Ивичест смок (
Elaphe quatuorlineata
-) , Пъстър смок (
Elaphe sauromates
-) , Леопардав смок (
Zamenis situla
-) , Обикновена водна змия (
Natrix
natrix
-) , Сива водна змия (
Natrix
tessellata
-) , Вдлъбнаточел смок (
Malpolon monspessulanus
-) , Котешка змия (
Telescopus fallax

), Пепелянка (

Vipera ammodytes

), Усойница (

Vipera berus

), Остромуцунаста усойница (

Vipera ursinii

), Каменарка (

Vipera aspis

.

II. Природозащитен статус на земноводните и влечугите в България

Актуализиран на 25.05.2006

Вид

[ЗБР](#)

[ЧК](#)

[IUCN](#)

[BERN](#)

[92/43](#)

[CITES](#)

Дъждовник (*Salamandra salamandra*)

III

-

LC

III

-

-

Обикновен тритон (*Triturus vulgaris*)

III

-

LC

III

-

-

Алпийски тритон (*Triturus alpestris*)

II, III

P

LC

III

-

-

Голям гребенест тритон (

Triturus

cristatus

II, III

-

LC

II

II, IV

-

Балкански гребенест тритон (

Triturus

karelinii

-

-

LC

II

II, IV

-

Дунавски гребенест тритон (

Triturus

dobrogius

III

-

NT

II

II

-

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)

II, III

-

LC

II

II, IV

-

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)

II, III

-

LC

II

II, IV

-

Обикновена чесновница (*Pelobates fuscus*)

II, III

-

LC

II

IV

-

Сирийска чесновница (*Pelobates syriacus*)

II, III

3

LC

II

IV

-

Голяма крастава жаба (

Bufo

bufo

III

-

LC

III

-

-

Зелена крастава жаба (

Bufo

viridis

III

-

LC

II

IV

-

Жаба дървесница (

,

)

II, III

-

LC

II

IV

-

Горска дългокрака жаба (

Rana

dalmatina

II

-

LC

II

IV

-

Гръцка дългокрака жаба (

Rana

graeca

III

-

LC

III

IV

-

Планинска жаба (

Rana temporaria

)

II, IV

-

LC

III

V

-

Голяма водна жаба (

Rana

ridibunda

IV

-

LC

III

V

-

Зелена водна жаба (

Rana

kl

IV

-

LC

III

V

-

Обикновена блатна костенурка (*Emys* *orbicularis*

II, III

-

NT

II

II, IV

-

Каспийска блатна костенурка (*Mauremys* *rivulata*

II, III

3

-

II

II, IV

-

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

II, III

-

VU

II

II, IV

II

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

II, III

-

NT

II

II, IV

II

Балкански гекон (*Mediodactylus kotschy*)

III

-

-

II

IV

-

Късокрак гущер (*Ablepharus kitaibelii*)

III

-

LC

II

IV

-

Слепок (*Anguis fragilis*)

III

-

-

III

-

-

Жълтокоремник (*Pseudopus apodus*)

III

3

-

II

IV

-

Ливаден гуцер (*Lacerta agilis*)

-

-

-

II

IV

-

Зелен гуцер (*Lacerta viridis*)

-

-

LC

II

IV

-

Ивичест гущер (*Lacerta trilineata*)

-

-

LC

II

IV

-

Живороден гуцер (*Zootoca vivipara*)

III

-

LC

III

-

-

Горски гуцер (*Darevskia praticola*)

-

-

-

III

-

-

Змиеок гуцер (*Ophisops elegans*)

III

P

-

II

IV

-

Стенен гуцер (*Podarcis muralis*)

-

-

LC

II

IV

-

Македонски гуцер (*Podarcis erhardii*)

-

-

LC

II

IV

-

Кримски гуцер (*Podarcis taurica*)

-

-

LC

II

IV

-

Змия червейница (*Typhlops vermicularis*)

III

P

-

III

-

-

Турска боа (*Eryx jaculus*)

III

3

-

III

IV

II

Голям стрелец (*Dolichophis caspius*)

III

-

-

II

IV

-

Тънък стрелец (*Platyseps najadum*)

III

-

-

II

IV

-

Черноврата стрелушка (*Platyceps collaris*)

II, III

3

LC

II

-

-

Медянка (*Coronella austriaca*)

III

-

-

II

IV

-

Смок мишкар , (

,

Zamenis longiss

III

3

-

II

IV

-

Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*)

II, III

3

-

II

II, IV

-

Пъстър смок (*Elaphe sauromates*)

II, III

-

-

III

-

-

Леопардав смок (*Zamenis situla*)

II, III

3

LC

II

II, IV

-

Обикновена водна змия (

Natrix

natrix

-

-

LC

III

-

-

Сива водна змия (

Natrix

tessellata

-

-

-

II

IV

-

Вдлъбнаточел смок (*Malpolon monspessulanus*)

III

-

-

III

-

-

Котешка змия (*Telescopus fallax*)

III

P

-

II

IV

-

Пепелянка (*Vipera ammodytes*)

IV

-

-

II

IV

-

Усойница (*Vipera berus*)

-

-

-

III

-

-

Остромуцунеста усойница (*Vipera ursinii*)

II, III

I

EN

II

II, IV

I

Каменарка (*Vipera aspis*)

-

И

LC

III

-

-

. Закон за биологичното разнообразие от 9 август 2002г.

приложение II - Видове, за защитата на които се обявяват защитени зони за опазване на местообитанията им

приложение III - Видове защитени на територията на цялата страна

приложение IV - Видове под режим на опазване и регулирано ползване от природата

. Червена книга на НР България том II 1985 г. Р-рядък вид, З- застрашен вид , И-изчезнал вид

. IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) - Международен съюз за опазване на природата и природните ресурси
. Бернска конвенция (Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats) - Конвенция за опазване на дивата природа и природните местообитания в Европа (в България влиза в сила от 01.05.1991)

. Директива 92/43 на Съвета на Европейската Икономическа Общност от 21.05.1992 за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

. CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) - Конвенция за международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора .

Сегашното издание на Червената книга се изготвя според новите по-прецизни критерии за оценка на застрашеността на видовете, изработени от Международния съюз за защита на природата (UCN). Ръководителят на авторския екип е акад. Васил Големански, директор на Института по зоология към БАН. Във второто издание намират място 285 вида животни, около 550 вида висши растения и 150 вида гъби, които получават различен статут – изчезнали, критично застрашени, уязвими и т.н. Второто издание на Червената книга на застрашената флора и фауна в България съдържа и трети том, посветен на застрашените местообитания – много важен фактор за оцеляването на видовете.

II.1. Характеристика и разпространение на защитени амфибии и рептилии във влажни хабитати.

-Обикновен тритон (*Triturus vulgaris*) Среща се предимно в чисти и бистри води, но обитава и застояли. Широко разпространен вид за страната (до 1400 м. надморска височина). Обикновеният тритон има светъл жълто-кафяв или сиво-кафяв гръб с тъмни петна. Коремът е жълт с големи тъмни петна, а на главата има пет надлъжни червени ивици. През брачния период у мъжкия израства гръбен плавник, който се слива с опашния. На дължина достига 6-8 см.

Размножителния му период е през май. Снася яйцата си по подводни растения и ги подрежда във формата на броеница. Храни се предимно с насекоми, червеи и др. У нас се среща почти навсякъде до 1500 м н. в , не е намиран в Струмската долина.

-Алпийски тритон (*Triturus alpestris*) е рядък реликтен вид , спорадично разпространен в някои български планини. Находището му на Петроханския проход в Западна Стара планина бе пред пълно изчезване поради пресушаване на обитаваната мочурлива поляна. През 1987 г. с булдозер бе изкопан малък водоем , в който популацията успешно се развива . Находището под вр. Богдан в Средна гора е напълно унищожено поради пресъхването на обитавания водоем, вследствие изсичането на околните букови гори .Унищожено е находището при Якорудското рибно езеро в Рила на 2185 м височина, поради превръщането му в язовир със силно променливо водно равнище .В България този вид е глациален реликт. Най –много популации в Рила и Западни Родопи ,отделни в Осогово ,Стара планина (в. Петрохан),Средна гора (около в. Богдан)

-Голям гребенест тритон (*Triturus cristatus*) Глемият гребенест тритон е обитател на застояли води, обрасли с водорасли. Широко разпространен вид за страната (среща се до 1350 м надморска височина). Окраската на гърба му е маслинозелена с големи черни петна, а на корема жълта с черни петна. Тялото е тумбесто и достига до 19 см дължина.

Характерно за този вид е, че по време на брачния период на гърба у мъжкия израства голям кожест гребен. Размножителния период обхваща април и май. Закрепва яйцата си по подводни растения. Храни се с червеи, малки охлювчета, насекоми и др.Разпространен по поречието на Дунав на запад до Австрия на изток до Украйна.

-Балкански гребенест тритон (*Triturus karelinii*) Южният гребенест тритон се среща в Южна [Европа](#) , с изключение на [Пиренейския полуостров](#)

и Южна [Франция](#)

. В [България](#)

е разпространен до надморска височина от 1400 m. Само в три находища в Западна Стара планина. Обитава

[блата](#)

, наводнени изкопи и други застояли водоеми, като предпочита изобилстващите с подводна растителност .Южните гребенести тритони живеят във водата от есента до размножителния сезон през

[пролетта](#)

. След това излизат на сушата и живеят в близост до водоемите, като предпочитат влажни и хладни места.При пребиваването си на сушата се хранят през нощта с

[червеи](#)

, [насекоми](#)

, дребни [мекотели](#)

, и други. Във водата основната му храна са водни насекоми, [охлюви](#)

, [ларви](#)

на

[комари](#)

, като освен това се храни и с дребни

[ракообразни](#)

, [хайвер](#)

, ларви на

[жаби](#)

и други. Южният гребенест тритон се размножава през пролетта във водата. Женската снася от 80 до 600 яйца, най-често 150-200, които залепва поединично или на малки групи към листа на подводни растения.

- Дунавският гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*), наричан още Добруджански гребенест тритон, е [вид](#) дребно [опаш ато земноводно](#)

от род

[Тритони](#)

(*Triturus*). В миналото дунавският гребенест тритон е смятан за

[подвид](#)

на

[големия гребенест тритон](#)

, който днес се определя като

[надвид](#)

. Дунавският гребенест тритон се среща в делтата на река

[Дунав](#)

и по крайбрежието на нейното долно течение, на територията на

[България](#)

и

[Румъния](#)

. Разпространен е

[блатисти](#)

местности, устия на притоците на Дунав и по островите в реката.

- Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) Тази жаба се среща по-рядко. Обитава предимно проточени дерета и канавки. Червенокоремната бумка е дребна жаба. Гърбът ѝ е гравав, маслинено-син, с неясно очертани тъмни петна. Коремът и долната част на краката са с черно-синя окраска на червени петна и белезникави точки, от където идва и наименованието и. На дължина достига до 4.5 см. Яйцата си хвърля по единично или

на малки групи върху подводни предмети. Храни се с насекоми, ларви и дребни ракообразни. У нас е разпространена в ниските части до 250 м н. в ., Дунавска равнина , Тракийска низина, Северно и Южна Черноморие.

- Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*) Обитател е на застоялите води (потоци, локви). Жълтокоремната бумка не излиза от водата, грее се на слънце, като показва само главата си. При опасност бързо се гмурка. Широко разпространен вид за страната (до 2000 м надморска височина). Тя е дребна жаба, има грапав гръб, на цвят сиво-черен, тънмомаслинен или глинесто-жълт с тъмни петна. Коремът и долната част на краката са жълти със сиво-синкави или черно-синкави петна. На дължина достига до 4-6 см. Яйцата си хвърля поединично или на малки групи. Храни се с ларви, насекоми и др.

- Обикновена чесновница (*Pelobates fuscus*) Чесновницата е сухоземна, рядко срещана жаба. През деня се крие в дупки, които сама копае, а вечерта излиза да търси храната си. Във водата влиза само през размножителния период. Окраската на гръба е сива или кафява, с четири реда неправилни петна. Коремът е белезникав. На задните крака има брадавици, които и служат за ровене. Характерен белег за тази жаба е зеницата на окото, която за разлика от другите жаби е вертикална. Името си е получила от чесновата миризма на секретата, който се отделя при дразнене на жабата. На дължина достига 1,5-5 см. Разпространена в Крайдунавска България, Северното и Южното Черноморие , Тракийската низина и южната част на Струмската долина. Храни се с дребни пълзящи насекоми, охлюви, червеи и др.

- Голяма крастава жаба (*Bufo bufo*) Зелената крастава жаба е сухоземен вид. Характерна е за цялата страна до 2000 м височина. Крие се под камъни, пънове, дупки на гризачи и др. Гърбът и е пъпчив. Окраската и е бялосива с масленозелени петна. Между зелените петна, през брачния период, се наблюдават малки червени точки и петънца. Това са върховете на кожните брадавици. На дължина достига до 9 см. Тази жаба също влиза във водата само през размножителния период. Яйцата си хвърля във временни локви. Заплаха за някои нейни популации е събирането за добив на кожни секрети (незаконно отглеждане от фирма "Велека" и избиването на жабите особено през размножителния им период . Храни се с бръмбари, дъждовни червеи и др. Унищожават голям брой вредни насекоми и за това се смята за полезна.

- Голяма водна жаба (*Rana ridibunda*) битател е на реки, блата, езера и др. Характерна е за цялата страна и се приема за най-обикновената жаба. В планините се среща до 1200 м надморска височина. Окраската на тази жаба също варира в зависимост от околната среда. Гръбната може да бъде маслинозелена, тъмнозелена, кафява, тъмнокафява,

изпъстрена с черни, тъмнокафяви или жълти петна. Надлъжно на гърба минава белезникава или зеленикава ивица, други две лежат от двете страни. Коремът е жълтеникав или белезникав, с едва забележими или ясно изразени тъмни петна. На дължина тялото достига до 17 см. Яйцата си снася на големи топки, прикрепени обикновено по стъблата на водорасли. Храни се с различни насекоми около водните басейни. В ловните стопанства напада и малки рибки, затова там, се счита за вредна. В лабораторната практика обаче е едно от най-използваните животни. В последните години задните и бутчета се смятат за деликатес, поради което се лови и изнася на външния пазар. За това уловът и е разрешен след размножителния период. Днес се изнасят 15-18 тона годишно. Всяка година МОС определя срок, през който улова на жаби е забранен (за да се осъществи размножаването)

-Каспийска блатна костенурка (*Mauremys rivulata*) е [вид влечуго](#) от разред [Костенурк](#)
[и](#) [ария](#) . В [Бълг](#)

каспийската блатна костенурка се среща в най-южните части на страната - около [Петрич](#)

, [Сандански](#)

, [Ивайловград](#)

, [Свиленград](#)

, [Средец](#)

и [Ахтопол](#)

. Общият им брой в страната се оценява на 600 до 1000 екземпляра. Срещат се на надморска височина до 200 m, често смесени с

[европейската блатна костенурка](#)

.Каспийската блатна костенурка обитава

[блата](#)

, изкопи,

[микроязовири](#)

, речни

[устия](#)

и други застояли или бавнотечащи водоеми. Каспийската блатна костенурка се храни с дребни водни животни (

[жаби](#)

, [попови лъжички](#)

, [риба](#)

, често мъртва), както и с водни и сухоземни растения,

[плодове](#)

.Каспийската блатна костенурка снася по няколко

[яйца](#)

през юни, а след това втори път около месец по-късно. Яйцата имат варовикова черупка и са дълги 39-44 mm. Малките се излюпват около 3 месеца по-късно с дължина на черупката 23-28 mm. Половата зрелост настъпва на 10-11 години при дължина 14-16 cm. Разпространена е в Петричко- Санданската котловина , Бяла и Луда река , притоци на Арда и Марица в Ивайловградско и Свиленградско , Сакар и Черноморския бряг южно от Ропотамо. Общата численост е 600-1000 екземпляра , ограничено разпространение.

II.2. Характеристика и разпространение на защитени амфибии и рептилии в сухоземни планински хабитати.

- Дъждовник (*Salamandra salamandra*) наричан също *Огнен саламандър*, е най-разпространеният

[вид](#)

[саламандър](#)

. Той е най-едрият представител на семейство

[Саламандрови](#)

. На дължина достига 15-25 cm, в редки случаи - до 30 cm. На цвят дъждовникът е

[черен](#)

с

[яркожълти](#)

петна или ивици, чието количество може да варира - някои екземпляри са почти изцяло черни, докато при други жълтото преобладава.. В

[България](#)

се срещат два подвида -

S. s. salamandra

и

S. s. beschkovi

, който за пръв път е описан през

[1981](#)

в долината на река

[Санданска Бистрица](#)

. Не е установено наличието на дъждовници в районите край река

[Дунав](#)

,

[Добруджа](#)

,

[Странджа](#)

,

[Арда](#)

около село

[Студен кладенец](#)

и равнинните части на

[Тракия](#)

..Предпочитано място за живот на дъждовника са

[широколистните гори](#)

, в които земята е покрита с листа. Също така се нуждае за своето размножаване от малки водни басейни (ручей, чисти локви и други). Най-често се среща в пояса между 400 и 1 000 m над морското равнище. По изключение е намиран на 2 350 m при

[Типишките езера](#)

, но обикновено достига само до горния край на пояса на

[буковите](#)

гори (1200-1600 m). Дъждовникът е активен вечер и нощем. Обикновено е активен от

[април](#)

до

[ноември](#)

, но при меко време може да бъде видян и през

[зимата](#)

. Дъждовникът се храни с дребни

[безгръбначни](#)

.. Улавя ги с предните

[зъби](#)

или със задната половина на

[езика](#)

, която залепва пляквата . При раздразнение кожата на дъждовника отделя отровен бял секрет - невротоксичният алкалоид

[самандарин](#)

.Самандаринът може да се използва срещу бактериални и гъбични инфекции на кожата, но също така може да бъде и опасен, дори и за хората.

-Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) и Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) са почти повсеместно разпространени , но числеността им бързо намалява, поради изчезването им в равнинните райони с интензивно земеделие и модерна агротехника и събирането им за храна , като лечебно средство и като живи сувенири от българи и чужденци в ниско – планинските райони и по Черноморското крайбрежие.Видът *Testudo hermanni* се среща само на Балканския полуостров. У нас е разпространена в цяла страна с изключение на високите затворени полета в Западна България. Достига до 15 -25 см, като опашката завършва с рогов шип.Храни се с тревисти растения , рядко плодове.Видът *Testudo graeca* достига 18-25 см и на задната страна на бедрата има по един рогов шип. У нас е разпространена в цяла страна с изключение на високите затворени полета в Западна България.През 1981г бе издадена заповед №128 на МОС за пълна защита на сухоземните костенурки на цялата територия през всички сезони. През 1985г.МОС и Института по зоология издадоха цветен плакат за защита на

костенурките , който популяризираше текста на споменатата заповед. Заповед № 729/1986Г. постави костенурките под още по строга защита и прилагане на санкции при самото залавяне на браконьерите.

-Зелен гушер (*Lacerta viridis* е [вид](#) едър [гушер](#) , срещащ се в голяма част от [Европа](#) , където често може да бъде видян да се припича на скали или поляни. Достига на дължина до 35 cm, като

[опашката](#)

може да заема 2/3 от нея. Мъжките зелени гущери имат по-голяма глава и равномерно зелено оцветяване с малки петна, по-изразени по гърба. Гърлото им е по-синкаво, отколкото при женските. В

[България](#)

се срещат два подвида -

L. v. viridis

в западната част на страната и

L. v. meridionalis

в

[Североизточна България](#)

и

[Тракия](#)

. На много места живеят едновременно представители и на двата подвида. Срещат се в цялата страна до надморска височина 1200 m, рядко до 1700 m в южните части на

[Пирин](#)

. Зеленият гушер предпочита сухи и слънчеви места - скалисти терени и поляни, понякога обраснали с храсти или редки гори. Зеленият гушер се храни с

[насекоми](#)

, дребни гущери и дори

[мишки](#)

. При опит за залавяне зеленият гушер хапе силно, но не е отровен и не може да причини големи вреди на човек

-Змиеок гушер (*Ophisops elegans*) в България се среща на една съвсем незначителна площ околос. Мандрица в Източните Родопи .Находището при с. Мезек , Свиленградско , не бе потвърдено през последните 15 години. Мъжките достигат до 54 mm, а женските 60 mm ,окото покрито с рогова люспа както при змиите , без клепачи , очната ябълка подвижна. Храни се с дребни безгръбначни животни.

-Жълтокоремник (*Pseudopus apodus*) е подложен на силен антропогенен натиск (пряко избиване поради змиевидната си форма ;събиране от частни браконieri. Добро е състоянието на популациите в Сакар , Източни Родопи, съседните хълмисти райони на

Тракия , на места в Странджа . Находищата в Струмската долина и находището южно от гр. Русе не са потвърждавани през последните 25 години. Опашката на екземплярите е 1,5 пъти по дълга от тялото, глава жълтеникава , корем светложълт

- Змия червейница (*Typhlops vermicularis*) поради скрития си подземен начин на живот бе смятан за твърде рядък и включен в “Червената книга България”. Нощните изследвания през последните 10 години показаха , че числеността му в известните находища и в редица новооткрити е твърде висока. За съжаление окончателно е унищожено находището при с. Варвара. Тялото е покрито с люспи с метален блясък , главата не е разграничена от тялото. Разпространена в Югозападна България, Източни Родопи , Дервентки възвишения.

-Турска боа (*Eryx jaculus*) е един от видовете , чието състояние буди най- голяма тревога. Най- северното находище при с. Татари, Свищовско, някои находища в Южна България са силно опустошени от чуждестранни и български събирачи. Във всичките си останали находища (Югозападна България, подножието на Западни Родопи , Източни Родопи) видът е твърде малочислен

-Голям стрелец (*Dolichophis caspius*) е твърде многочислен навред в страната , но в голимите селскостопански площи с монокултурни блокове е твърде намален. Традиционно избиван от населението ; много екземпляри загиват от прегазване по пътищата.

-Тънък стрелец (*Platycephalus najadum*) също не буди особена тревога . Характера на обитаваните биотопи и изключителната му предпазливост и бързина са причина , той да има устойчива численост в местата които обитава (Югозападна България, Западни и Източни Родопи) и с чисто присъствие на хора.

-Черноврата стрелушка (*Platycephalus collaris*) е много силно застрашен от дейността на чуждестранни местни колекционери. Находищата му имат съвсем незначителна площ и всяко от тях се обитава от съвсем малък брой екземпляри. Има съвсем тънко тяло с дълга опашка , от страни по врата по едно сиво- черно петно. Разпространена в Югозападното Черноморие.

-Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*) е твърде застрашен вид. Той обитава само 3 . Той обитава само 3 % от територията на страната , но те са гъсто населени от хора. Като едра и бавноподвижна змия , често е убиван от местните жители. Тялото му е по-дебело от това на другите смокове (с изключение на *Elaphe sauromates*), гръбната страна с четири надлъжни тъмнокафяви линии. Разпространен в южната част на Струмската долина.

-Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) също буди сериозни тревоги. В Североизточна България в края на миналия век той е бил твърде често срещана змия. През последните 40 години , обаче са известни само 2 сигурни екземпляра , намерени в Северна България. Същото е положението в Горнотракийската низина. По – добро е положението в Източни Родопи, Сакар, Дервентските възвишения и Странджа. Има дебело тяло с V – образно тъмно петно на главата.

-Леопардов смок (*Zamenis situla*) в долината на Струма е твърде обикновен вид , въпреки че е обект на браконьерско събиране и унищожаване от местни жители. Находшцето около Асеновград , от където има един екземпляр съобщен преди около едно столетие , не е потвърждавано от тогава . Района на Созопол видът е много силно намалял. Спасяването на созополската популация е много труден проблем , на който едва ли може да се намери решение.

-Смок мишкар (*Zamenis longissimus*) е твърде често срещан на повечето места в България . Включен е в “Червената книга на България “, поради включването му в Европейската “Червена книга “ Опастност за него представлява преди всичко намаляването на площта на старите широколистни гори и на хралупатите дървета , в които снася яйцата си . Този вид също е избиван от местните жители , туристи и пр. Най застрашен е в равнинните райони с интензивно земеделие и в подножието на планините , където горите най – бързо отстъпват , а вилните зони се разширяват

-Медянка (*Coronella austriaca*) е често срещана в страната. Тя е неотровна змия, която рядко достига до 80 см на дължина. Гръбната и страна е от медночервена до сива, а коремът – от медночервен до черен. Отгоре на главата има H – образна “коронка”, от двата задни рога на която по шията продължават два реда тъмни щрихи. През окото преминава тъмна ивица. Кожата и е гладка и лъскава. По тези белези тя може да бъде отличена от усойницата. При отбрана заема позата на отровна змия, като винаги се опитва да хапе. Храни се главно с гущери, слепоци, гризачи и др. У нас се среща навсякъде с изключение на най-високите части на планините някои особено равни сухи места на Дунавската равнина, Добруджа и Тракия.

-Вдлъбнаточел смок (*Malpolon monspessulanus*) рязко увеличи числеността си главно в Струмската долина. Вероятно, причините са от глобален характер (ксерофилизацията на растителността). Достига до 2 m дължина, а най-големият екземпляр, намиран в

[България](#)

е дълъг 157 cm. Окраската на гърба варира от тъмно- до светлосива, а младите индивиди са пъстри. Нарича се вдлъбнаточел поради факта, че надочните му щитчета са изпъкнали. Вдлъбнаточелият смок е много пъргава змия, която в случай на опасност бърза да се скрие. При невъзможност да избяга, обаче, е агресивен, яростно съска и хапе, като заема отбранителна поза, понякога издигайки предната част на тялото си, подобно на

[кобрите](#)

.. В България се среща по долината на река

[Струма](#)

на юг от град

[Симитли](#)

, в

[Източните Родопи](#)

, около

[Хасково](#)

,

[Харманли](#)

и

[Свиленград](#)

, по

[Черноморието](#)

южно от

[Бургас](#)

и

-Котешка змия (*Telescopus fallax*) бе смятана за извънредно рядък вид През последните 5 години бяха уловени 12 или 13 екземпляра, а още около 10, предимно млади екземпляри, бяха намерени прегазени по шосетата. Вероятно подобно на *Malpolon monspessulanus*

,

, и този вид увеличава числеността си в Струмската долина. Достига обикновено 70-80 cm, максимално до 110 cm дължина. Оцветена е от светлосиво до белезникаво-жълто, с напречни тъмни петна от двете страни на гръбната линия. Името си дължи на тясната вертикална

[зеница](#)

на

[окото](#)

, подобна на тази на

котките

, и поради пъстрото си тяло, напомнящо котешка опашка.

. В [България](#) се среща в най-топлите южни райони на Югозападна България – в [Санданско-Петричката котловина](#)

, където обитава каменисти припечни склонове, голи или обрасли с храсталаци.

Сравнително най-многобройна е по вулканичния рид

Кожух

. Отровните ѝ

зъби

са разположени в задния край на горната челюст, поради което за човека е напълно безопасна. Когато е застрашена, хапе, но общо взето е плашлива змия, която бърза да се скрие в случай на опасност. Котешката змия е включена в

Червената книга на България

като рядък вид. Защитена е и Приложение II на

Бернската конвенция

. Дори само улавянето ѝ се смята за неотстранима щета върху природата.

-Пепелянка (*Vipera ammodytes*) е широко разпространена в България . Пепелянката достига дължина до 50-70 cm, изключително рядко над 100 cm.

Главата

е с триъгълна форма и е покрита с малки неравномерно разположени люспи. На върха на предносните щитчета има специфичен израстък („рогче“), по което много лесно се разпознава. Макар и много рядко, се срещат и безроги пепелянки.

Опашката

е много къса и завършва рязко. На цвят е бежово- до светлокафява („пепелява“, откъдето идва името ѝ) с тъмна зигзаговидна ивица по гърба. Мъжките имат специфично петно или V-образен белег в задната част на главата, което често се свързва с ивицата на гърба. Женските са с подобен цвят, но с по-слабо контрастни шарки, като обикновено при тях липсва V-образният белег. Пепелянката се среща в цяла

България

до 1450 m надморска височина. Изключение правят някои високи полета в западната част на страната, макар, че присъства по съседните планински склонове.

Разпространени са два подвида -

V. a. ammodytes

в

Северозападна България

и

V. a. meridionalis

в останалата част на страната. Първият е с оранжево оцветяване на долната повърхност на върха на опашката, а вторият - със светлозелено до

жълтеникаво-зелено.

[
Последните изследвания показват, че в България не се среща подвидът *V. a. montadonii*, за който по-рано се е смятало, че също обитава територията на страната. Храни се главно с дребни [бозайници](#)

и [птици](#), по-младите екземпляри - с [гущери](#).

[2]
Понякога яде и змии, включително други пепелянки. Прекарва 2 до 6 месеца в [зимен сън](#).

Пепелянката не снася [яйца](#), а е [яйцеживораждаща](#). [Копулация](#) се наблюдава между април и началото на юни, а малките се раждат през август-октомври. Те са от 1 до 12. В миналото, когато много хора са ходели боси, смъртните случаи след ухапване са били относително чести. Българската популация на пепелянката се смята за не особено отровна. Отстъпва вероятно единствено на [усойницата](#) по токсичност, но обикновено инжектира по-голямо количество отрова. Дори без [противоотрова](#) обаче симптомите обикновено не са тежки и отшумяват за ден-два, може да представлява опасност за деца или възрастни с влошено здраве.

[Отровата](#) на пепелянките е сравнително [токсична](#), но се променя с времето и при различните популации. Тя има както [протеолитични](#), така и [невротоксични](#) компоненти, като съдържа и [хемотоксини](#) с кръвосъсирващи свойства, подобни и също толкова силни, колкото тези в отровата на [гърмящите змии](#). Отровата на пепелянката се използва за производството на [противоотрова](#) за ухапвания от други европейски отровни змии, като тя се отглежда за тази цел. През последните 3 години тя е обект на усилено улавяне от змиеловци, които продават уловените екземпляри за добив на змийска отрова, предназначена главно за износ. В местата с най-големи запаси от този вид (главно югоизточната част на страната, също в

Петричко и Санданско Северозападна България ,В Искърския пролом,по южните склонове на Средна гора , в Старозагорско)популациите бяха силно засегнати от улова.През март 1991г. МОС издаде заповед № 107 , с която забраняваше улова на екземпляри с дължина под 50 см, улова чрез разкопаване на зимните убежища; установи се годишна квота от 2000-3000 екземпляра разрешени за улов. Понастоящем в страната има около40 регламентирани змиефермии още може би 20-25 неренгламентирани .Вероятно , в близките 3-4 години уловът на змии от този вид рязко ще намалее ,защото този вид бизнес не донесе очакваните доходи и това може да възстанови популациите в най- експлоатираните места.

-Усойница (*Vipera berus*)обитава почти изключително високите планини.Тя не е обект на на улов от змиеловци.Специални мерки за защита за сега не са необходими .Дължина на тялото до 80 см,главичка яйцевидна добре разграничена от тялото , върхът на муцуната заоблен .Ухапването е опасно за човек и може да бъде фатално.

-Остромуцунеста усойница (*Vipera ursinii*) и Каменарка (*Vipera aspis*) фигурират в “Черваната книга на България “ като изчезнали видове

III.Опасности за бъдещото развитие на българската херпетофауна произтичащи от въздействието на антропогенния фактор:

1.Негативно антропогенно въздействие.

Основните елементи на антропогенната преса върху българската херпетофауна са два :измененията и деструкцията на ландшафта и прякото унищожаване на популациите особено на видовете – обект на стопанско използване и браконьерска търговия.Най-застрашени са видовете със спорадично разпространение особено тези с медитерански и предноазиатски тип на разпространение.Силно застрашени са и някои видове –обект на стопанско използване(два вида сухоземни костенурки) и тераристични интереси :

а)Интензивното земеделие в равнините, създаването на големи монокултурни блокове,унификацията на ландшафта влияят силно негативно особено на двата вида Testudo , на Elaphe sauromate,Zamenis longissimus ,(Dolichophis caspius),също и на Bufo bufo, Hyla arborea, Ablepharus kitaibelii, Anguis fragilis, Lacerta agilis, Lacerta trilineata,

Coronella austriaca, *Vipera ammodytes*.

б) Изсичането на широколистните гори и заменянето им с иглолистни или със сичища , поляни , ерозирани места и други открити площи влияе силно негативно на *Salamandra salamandra*, *Bufo bufo*, *Rana kl. Esculenta*, *Zootoca praticola*, *Zamenis longissimus*, отчасти на двата вида от р. *Testudo*, на *Anguis fragilis* и на други видове.

в) По – нататъшното пресушаване и замърсяване на водоемите , корекция на реки. Може да се очаква , че при новите икономически условия в България строителството на нови водоеми бързо ще намалее , а замърсяването на сега съществуващите няма да намали. Това влияе по –слабо за сега на *Bombina variegata*, *Rana kl. Esculenta*, *Rana temporaria*, *Rana graeca* поради характера и разположението на обитаващите биотопи. От влечугете неблагоприятно се повлияват двата вида от род *Natrix* и *Mauremys rivulata*.

г) Засиления интерес към по-редки видове , интересни и красиви амфибии и рептилии от български и чуждестранни тераристи и търговци на животни Броят на българските тераристи се увеличава и стотичи животни биват излавяни за домашно отглеждане , в това число и видове , включени в заповед №729. Вече има българска фирма , която , макар и с разрешение от МОС , изнася стотици незащитени земноводни и влечуги за зоомагазини в Англия. Прякото унищожаване от населението като резултат от традиционни предрасъдъци влияе неблагоприятно на *Salamandra salamandra*, *Bufo bufo*, *Anguis fragilis*, *Pseudopus apodus*, както и на всички видове змии ; *Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata*)

д) Строителството, урбанизацията и други антропогенни изменения в находищата на спорадично разпространени видове. Стопанското използване се отразява най-тежко на двата вида костенурки от р. *Testudo* , в по- малка степен на *Vipera ammodytes* ; силно са засегнати и популациите на *ana ridibunda* , но те се възстановяват бързо , за 2-3 години след прекратяване на улова. R

Същевременно , протичащата и предстояща приватизация на селскостопанските земи буди, макар и ограничен оптимизъм за съществуването на някои на някои видове, главно гущери в по-малка степен змии. Разделянето на земята на по-малки парцели предполага създаването на гранични ивици (синори) между тях, в които ще има храсти , единични дървета , купчини камъни, малки постройки със складирани до тях материали и т.н. Такъв ландшафт е за предпочитане пред монокултурните блокове.

2.Позитивно антропогенно въздействие

а) Изсичането на горите открива нови площи за заселване на двата вида от р. *Testudo* (на мястото на старите сенчести широколистни гори) , *Ablepharus kitaibelii*, *Podarcis muralis*, *Podarcis erhardii*, *Lacerta agilis*, *Lacerta viridis*, *Ophisops elegans*, *Eryx jaculus* *Elaphe situla*, *Coronella austriaca* , *Malpolon monspessulanus* ,*Telescopus fallax*, *Vipera ammodytes* .

б) Разкриването на скални стени и други оголвания на скалата при строеж на пътища , кариери и пр. в равнинни, тревисти и горски места.По откритите скали се заселват *Podarcis muralis*, *Podarcis erhardii*, *Lacerta viridis*, *Lacerta trilineata*, *Ophisops elegans*, понякога *Coluber elegans*, *Coronella austriaca*.

в) Създаването на нови водоеми –от изкопи и наводнени основи на разрушени сгради до рибарници, микроязовири и големи водохранилища .В тях се заселват или размножават амфибии от всички видове (без *Salamandra salamandra*, *Rana graeca*) .Около 70-75% от водоемите обитавани от един или повече амфибии в радиус 20 км около София са създадени от човешка дейност.В изкуствени водоеми на много места се заселват костенурки.В много от старите си находища тя е унищожена (пресушаване на блата, корекции на реки ,улавяне от тераристи) ,но в много от стотиците новосъздадени водоеми (микроязовири ,рибарници и др) се завъдиха костенурки.Видът не се използва за храна и лечение.Много костенурки загиват убити от риболовци,когато се улавят на въдиците или се уплетат в мрежите им. Американски червенобузи костенурки са заплаха за екосистемата в България, сигнализираха еколози. В страната ни има два вида водни костенурки - обикновена блатна и кавказка, за която не е сигурно дали все още се среща. Според специалисти и двата защитени вида могат да бъдат изместени от американската червенобуза костенурка, ако тя бъде изпусната в природата. Езерото в столичния зоопарк вече гъмжи от такива изоставени от стопаните си земноводни, които вече отлично са се адаптирали към българските условия.

г) Широко пропагандиране на природозащитния статус на редките и застрашени видове , като се обръща особено.внимание на безопасността на змиите, пряка практическа полза от някои видове (напр. *Bufo viridis*) , значението на биологичното разнообразие за устойчивостта на биоценозата.

д) Широко популяризиране на нормативните документи за защита на видове и територии. Като територии с най-голямо видово разнообразие следва да посочим следните места:

- Вулканичен рид “Кожуха” между градовете Петрич и Сандански в Струмската долина. Тази територия сега е защитена, но е подложена на силен антропогенен натиск. В територията са установени 7 вида амфибии и 19 вида рептилии. От тях 7 вида са в “Червената книга на България”, а 16 са защитени със заповед 729/1986 на МОС “Кожуха” се обитава от голям брой медитерански животни и растения и единствено находище в България за някои от тях.

- Резерват “Тисата”, разположен в южния край на Кресненското дифеле е сравнително слабо засегнат от антропогенни въздействия и опазването му създава по-малко трудности.

- Защитената територия “Ропотамо-Маслен нос” по Черноморското крайбрежие югоизточно от Созопол. Територията е с голямо разнообразие на животински и растителни видове. В нея са установени 31 вида от разглежданите групи; 8 амфибии и 23 рептилии. От тях 6 са включени в “Червената книга на България”, 19 в заповед 729/1986 г. В разглежданата територия са включени най-северните находища на *Coluber rubiceps*, който в Европа се среща само в една тясна ивица от крайбрежието южно от Созопол.

- Блатиста поляна на Петроханския проход в Западна Стара планина, на височина 1380-1400 м. Там съществува единствената в Стара планина реликтна популация на *Triturus alpestris* (изкуствено подържана в изкопан през 1987 г. водоем); на същото място живеят и останалите компоненти на високопланинския херпетологичен комплекс- *Rana temporaria*, *Zootoca vivipara*, *Vipera berus*.

- Защитената местност около блатото в местността “Мухалница” южно от Ботевград. Защитата е обявена със заповед 328/ 08.05.1992г. на МОС. Защитени са 1,9 хектара площ. В незначителното по площ и дълбочина блато всяка година в края на зимата и началото на пролетта мигрират от високите части на съседния старопланински дял “Било-планина” неколкостотин половозряли- *Rana temporaria*, които се размножават в блатото. След престой от 7 до 25 дни те се завръщат от високите части на планината. Това е най-голямата периодична миграция, установена до сега в света на

амфибиите. Опазването на описаното блато следва да се осъществи със строго спазване на заповедта за защитата му.

-Размножителното блато на *Pelobates syriacus* срещу гарата на гр. Кресна в Струмската долина. Там се размножават неколкостотин жаби от споменатия вид. Пре последните 1-2 години мястото се превръща в сметище и има опасност тази най-богата българска популация да изчезне.

е) Пълно взаимодействие между природозащитните инстанции (Районните инспекции по опазване на околната среда, неправителствени организации, отделни ентузиастични комитети, горските стопанства, митнически организации, полиция) за бързо пресичане проявите на браконьерство и покостничество. Най-добро решение на въпроса би било създаването на "зелена полиция". Навсякъде в страната трябва да бъде обявен номера на "зелен телефон", на който да се съобщава за забелязани нарушения.

Природозащитници от целия свят организират спасяването на земноводните с "Ноев ковчег", който ще струва около 30 милиона английски лири, съобщи в "Дейли телеграф".

Учените се опасяват, че смъртоносен вирус може да причини най-голямото масово измиране на животни в света от изчезването на динозаврите. Той се разпространява сред популациите от жаби, крастави жаби, тритони, саламандри и семейството земноводни Caecilians в целия свят.

Земноводните са се развивали стотици милиона години, но сега половината от всички видове може да измрат, ако не се намери решение на проблема. Той идва от разпространението на еноклетъчната паразитна гъба, което се усилва от глобалното затопляне. Засега болестта не може да бъде спряна.

Тя може да унищожи за няколко месеца 80% от земноводните в света, казват експертите. Земноводните са важни като индикатор (като канарчетата в рудниците), когато в околната среда има някаква заплаха.

Според природозащитниците 2008 е годината на жабата. Разработен е специален план за защита на хабитата на земноводните и за решаване на екологичните проблеми, пред които те са изправени.

Най-амбициозната идея е да се създаде вариант на Ноев ковчег за земноводните. Най-уязвимите видове земноводни ще бъдат преместени в защитени зони в зоологически градини, аквариуми и други места по света, където ще бъде осигурено бъдещото им оцеляване.

Инициатори на плана за спасение на земноводните са две експертни групи за опазване на видовете и за опазване на земноводните и Световната асоциация на зоологическите градини и аквариумите (WAZA). Патрон на кампанията е сър Дейвид Атънбъро. БТА

